

BANE NOR SF
Postboks 4350
2308 Hamar

Saksbehandler:
Eli Bjørnø Sjulstad

Revisjonsrapport: Revisjon ved Utbygging på Vestfoldbanen mellom Nykirke og Barkåker

Kontrollnummer: 2023.026.R.SFVT

Kontaktpersoner ved revisjonen:

Fra virksomheten:
Nina Rønning Raabel

Fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark:
Eli Bjørnø Sjulstad

Andre deltagere fra virksomheten:
Gisle Kvaal Grepstad
Morten Strømmen
Hendrik Stang Lund
Rune Bårdsen Rør
Lars Tangerås

Andre deltagere fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark:
Kathrine Sundeng
Siv Hege Wang Grøvo

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjonen ved Bane NORs Utbygging på Vestfoldbanen mellom Nykirke og Barkåker den 30. mai – 1. juni 2023.

Det var 2 uker kommentarfrist på første versjon av denne rapporten (datert 13. juni, tidl. navngitt inspeksjonsrapport). Rapporten er endret etter kommentar fra virksomheten i brev datert 23. juni. Tilbakemeldingsfrist er endret fra 1. september 2023 til 1. oktober 2023.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark avdekket 5 avvik og ga ingen anmerkning(er) under revisjonen. Statsforvalteren ser alvorlig på avvik 1, da dette er gjentakende fra tilsyn gjennomført i 2021.

Avvik:

- Virksomheten har ikke et system som i tilstrekkelig grad sikrer og ivaretar at tillatelsens krav overholdes

- Opplæring innenfor ytre miljø er svært mangelfullt
- Fremlagt miljørisikovurdering er mangelfull
- Det mangler konkrete rutiner i prosjektet for når miljørisikovurderinger skal gjennomføres og hva de skal inneholde
- Det er manglende skriftlige rutiner for dokumentkontroll i prosjektet

Anmerkninger:

Ingen forhold ble anmerket under revisjonen.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

28. juni 2023	Eli Bjørnø Sjulstad	Siv Hege Wang Grøvo
dato	kontrollør	fagsjef
	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	

Kopi av rapporten sendes til:

- Tønsberg kommune
- Horten kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: BANE NOR TØNSBERG	
Organisasjonsnr.: 983159923	Eies av: 917082308
Bransjenr. (NACE-kode): 42.120 - Bygging av jernbaner og undergrunnsbaner	

Kontrollert enhet

Navn: Utbygging på Vestfoldbanen mellom Nykirke og Barkåker	Anleggsnr.: 3803.0239.01
Kommune: Tønsberg	Fylke: Vestfold og Telemark
Anleggsaktivitet: Annen aktivitet	
Tillatelse gitt: 30. november 2018	Sist endret:

2. Bakgrunn for revisjonen

Revisjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Revisjonen er en del av Statsforvalterens risikobaserte industritilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Revisjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

Dere plikter å snarest rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må dere innen **1. oktober 2023** sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ser alvorlig på avvik 1 som ble avdekket i denne revisjonen. Gjennomføringen av tiltakene kan bli fulgt opp ved nytt tilsyn.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfvtpost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark v/Eli Bjørnø Sjulstad.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 24. april 2023. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil dere bli ilagt et gebyr på kr 205 900,- for revisjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 2 for flerdagstilsyn. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Gebyrsats kan påklages innen tre uker fra underretningen om vedtaket er kommet frem. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

En eventuell klage skal sendes Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Klageinstansen er Miljødirektoratet.

Det gis ikke oppsettende virkning på en eventuell klage på gebyrsats. Gebyret må derfor betales, og dersom det gis medhold i klagen, vil restbeløpet tilbakebetales.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark (jf. offentleglova), samt på www.norskeutslipp.no.

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1

Virksomheten har ikke et system som i tilstrekkelig grad sikrer og ivaretar at tillatelsens krav overholdes.

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) §5, andre ledd punkt 7 og 8.

Kommentarer:

Virksomheten plikter å iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av lov. Det skal foretas en systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt.

Gjennom kvartalsrapportering av utslippskontroll har virksomheten dokumentert overskridelser av grenseverdier satt i tillatelsen gjennom store deler av tredje kvartal 2022, fjerde kvartal 2022 og første kvartal 2023. Når grenseverdier i tillatelsen blir brutt over en så lang periode uten at fungerende korrigerende tiltak er iverksatt - anses nåværende system til å ikke være i tråd med internkontrollens krav om det skal iverksettes rutiner for å avdekke, rette opp eller forebygge overtredelser.

Systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen tilhørende Bane NORs egen prosjektorganisasjon for utbyggingen kunne ikke dokumenteres under revisjonen. Det er Bane NORs ansvar å påse at internkontrollen er tilpasset bruken i prosjektet.

Vi ønsker å påpeke følgende mangler i internkontrollen med hensyn til oppfølgingen av ytre miljø (ikke uttømmende):

- Det har vært gjentakende overskridelser av grenseverdier i tillatelsen over lengre tid. Utover dialog dokumentert gjennom møterefater, kunne det ikke fremvises dokumentasjon om andre korrigerende tiltak var gjennomført.
- Månedrapportering til Bane NORs ledelse inneholder ikke informasjon om utvikling over tid mht. ulike temaer innen ytre miljø, og alvorlighetsgrad av avvik og om disse er gjentakende. Det kunne ikke redegjøres for hvordan informasjonen i månedrapporten ble brukt i beslutningsprosesser. Foruten informasjon som gis i månedrapport til ledelse var kommunikasjonslinjer til og mellom de ulike ledelsesnivåene mht. ytre miljø noe uklare.
- Det kunne ikke fremlegges konkrete rutiner for når ulike virkemidler (bøtelegging, instruks om utførelse «hoppeplikt», dialog i ulike møter) skal brukes i oppfølgingen av totalentreprenør.
- Det tar i dag 2 til 3 uker fra en overskridelse av tillatelsen skjer til dette blir vurdert av Bane NORs ansatte (gjelder ikke akutthendelser).
- Risikoregisteret i prosjektet inneholder risikoen «Gjentatte brudd på utslippstillatelsen». Det ble gitt motstridende opplysninger i intervjuer hvem som er

ansvarlige for vurderingen av sannsynlighet og risiko i verktøyet, og hvilke begrunnelser og vurderinger som ligger bak de satte størrelseskategoriene.

Avvik 2

Opplæring innenfor ytre miljø er svært mangelfullt

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø-, og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5, annet ledd, punkt 2 og 5.

Kommentarer:

Virksomheten skal sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet. Virksomheten skal ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er fordelt.

Personer i organisasjonen har gått over i andre stillinger med et annet ansvar innen ytre miljø enn deres tidligere stillinger. Det ble under revisjonen avdekket at personer som har ansvar for ytre miljø ikke har fått opplæring i dette tilknyttet deres nye stillinger.

Virksomheten har utarbeidet dokumenter som beskriver ansvaret tilknyttet de ulike stillingene i prosjektet (Konsernprosedyre «Beskrivelse av stillingsprofiler innen jernbaneprosjekter», «UVB-00-Q-00001 Utbygging Sør Miljøprogram», Konsernprosedyre «Prosjektledelse for investeringsprosjekter»). Det fremkom under revisjonen at personer ikke har kjennskap til dette, og at personer ikke var kjent med at det er stillingsbeskrivelse tilknyttet deres stilling i prosjektet. Det ble avdekket under tilsynet at personer i prosjektledelsen ikke var klar over at de nylig har vært i brudd med tillatelsen og ansvaret tilknyttet dette ble plassert ulikt under gjennomføring av tilsynet. Det mangler systematisk opplæring i miljøoppfølging av prosjektet og hvordan ansvarsforholdet tilknyttet dette er fordelt, herunder etterlevelse av miljøkrav stilt i tillatelsen etter forurensingsloven.

Avvik 3

Fremlagt miljørisikovurdering er mangelfull

Avvik fra:

Tillatelsen punkt 2.6 og Forskrift om systematisk helse-, miljø-, og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5, annet ledd, punkt 6.

Kommentarer:

I samsvar med tillatelsen og internkontrollforskriften skal det gjennomføres miljørisikovurdering av virksomheten. Miljørisikovurdering skal kartlegge farer og problemer med hensyn til ytre miljøforhold, og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Virksomheten har en overordnet miljørisikovurdering for prosjektet, samt spesifikke miljørisikovurderinger for arbeidsoperasjoner eller tilsvarende.

Under revisjonen ble det fremvist eksempel på spesifikk miljørisikovurdering utført av entreprenør for en arbeidsoperasjon etter krav i «Spesifikasjon ytre miljø». Det utføres gjennom disse risikovurderinger av miljøtemaer i prosjektet, men dette er ikke tilstrekkelig dokumentert og konkretisert. Statsforvalteren mener det er mangler med metodikken som brukes og nevner eksempelvis:

- Risikobeskrivelsene («Risk description») i forelagte miljørisikovurderinger blander hendelsesbeskrivelse og konsekvensbeskrivelse, og risikofaktorene er ikke tilstrekkelig beskrevet.
- De konkrete vurderingene som ligger bak valg av konsekvens og sannsynlighet i risikovurderingen kunne ikke dokumenteres.
- Miljørisikovurderingen identifiserer ikke konsekvenser spesifisert for den enkelte resipient med tilhørende naturmiljø.
- Beskrevne tiltak er ikke ansvarsbelagt og inneholder ikke informasjon om konkrete frister, f.eks. gjennom en handlingsplan.

Avvik 4

Det mangler konkrete rutiner i prosjektet for når miljørisikovurderinger skal gjennomføres og hva de skal inneholde

Avvik fra:

Tillatelsen punkt 2.6 og Forskrift om systematisk helse-, miljø-, og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5, annet ledd, punkt 6 og punkt 7.

Kommentarer:

Som omtalt i avvik 3 skal det gjennomføres miljørisikovurderinger, som skal kartlegge farer og problemer med hensyn til ytre miljøforhold og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Virksomheten plikter å iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Virksomheten har i dokument «Spesifikasjon ytre miljø» krav om at «Leverandøren skal gjennomføre miljørisikovurderinger etter mal fra Selskapet i forkant av alle relevante aktivitetene som kan gi risiko for negative miljøpåvirkninger, slik som støy, utslipp til luft, vann og grunn, påvirkning på naturmangfold eller naturressurser, samt forringelse av kulturminner».

Det kunne ikke fremvises konkrete kontrollrutiner for hvordan Bane NOR sikrer at miljørisikovurderinger er gjort før relevant arbeidsoperasjon eller tilsvarende. Eksempelvis, kom det fram under revisjonen, at sedimentasjonsdam for avrenning fra E18 tilhørende Statens Vegvesen har blitt fylt igjen uten å ha ryddet opp bunnsediment. Kontrollrutiner med konkrete kriterier for hvilke type arbeid i hvilke områder som krever utarbeidelse av miljørisikovurdering vil sikre at det ikke påbegynnes arbeider før risikomomenter er kartlagt og forebygget.

Avvik 5

Det er manglende skriftlige rutiner for dokumentkontroll i prosjektet

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø-, og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5, annet ledd, punkt 7.

Kommentarer:

Virksomheten plikter å iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Virksomheten har mange og store arbeidsoppgaver knyttet til dokumentkontroll av prosjekterte løsninger for både anleggs- og driftsfase. Mht. gjennomført revisjon er spesielt dokumentkontroll av løsninger knyttet til dimensjonering av løsninger for vannhåndtering et viktig tema.

Virksomheten viste under revisjonen hvordan Bane NOR utfører dokumentkontroll av dokumenter mottatt fra totalentreprenør, og hvordan det blir gitt tilbakemelding på disse. Det kunne ikke framlegges skriftlig dokumentasjon (f. eks. en skriftlig rutine) for hvordan dette arbeidet skulle gjennomføres og heller ikke skriftlig dokumentasjon på hvem som har hvilket ansvar i prosjektorganisasjonen mht. dokumentkontroll.

7. Anmerkninger

Ingen forhold ble anmerket under revisjonen.

8. Andre forhold

Interne rutiner hos Bane NOR beskriver at prosjekter med flere delprosjekter og flere miljørådgivere skal ha miljøleder. Dette har en ikke i dette prosjektet. Bane NOR kan vurdere om det kan være hensiktsmessig å utpeke en miljøleder for prosjektet.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for revisjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold:

- Organisasjonskart UNB
- UVB-60-A-00048 Spesifikasjon ytre miljø
- STY-604533 ytre miljø konsernprosedyre

- STY-604636 avvik og uønskede hendelser
- STY-604946 Prosjektledelse for investeringsprosjekter
- STY-605085 Sikkerhet kvalitet og miljøledelse i prosjekter
- UNB 01 Kontrollplan Ytre Miljø
- 210121-Miljøprogram Utbygging Sør signert
- Referat: Environmental Coordination meeting no 47
- Referat: Environmental Coordination meeting no 48
- Referat: Environmental Coordination meeting no 49
- Referat: Environmental Coordination meeting no 51
- Referat: 2022-38 Byggemøte dagsone
- Referat: 2022-39 Byggemøte dagsone
- Referat: Byggherremøte MoM UNB 01 nr 48 22.11.22
- Referat: Byggherremøte MoM UNB 01 nr 49 13.12.22
- Referat: Special meeting no. 8 Water handling & treatment K930 and K935
- Referat: Special meeting no. 9 Water handling and treatment all areas
- Navneliste
- Aktiviteter på UNB

I tillegg ble det fremvist annen dokumentasjon og systemer under revisjonen.